

KIIREELLISTEN SJOITUSTEN TAUSTATEKIJÖITÄ

Käytäntötutkimus erään pääkaupunkiseudun lastensuojelun yksikön kiireellisten sijoitusten taustatekijöistä keväällä 2019

Heidi Dettmann-Lee
Veera Leppänen
Sosiaalityön käytäntötutkimus
Sosiaalityö
Helsingin yliopisto
Tammikuu 2020

TUTKIMUKSEN KONTEKSTI

Tämä käytäntötutkimus suoritettiin osana Helsingin yliopiston sosiaalityön maisteriohjelman käytäntötutkimuskurssia. Tutkimustehtävä nousi erään pääkaupunkiseudun lastensuojelun yksikön tarpeesta saada tietoa kiireellisten sijoitusten määrän kasvusta kyseisen yksikön alueella vuonna 2019. Käytäntötutkimus suoritetaan samanaikaisesti myös toisen lastensuojelun toimiston alueella.

TUTKIMUKSEN TARKOITUS

Kaupungin lastensuojelun intressinä on käytäntötutkimuksen keinoin selvittää sijoituksen taustalla olevat ja sijoitukseen johtaneet syyt, jotta alueellinen erityisyys olisi mahdollista tunnistaa ja mahdollisesti ryhtyä toimenpiteisiin sijoitusten ennaltaehkäisemiseksi. Tutkimus skysymykseksi muodostui: Millaisia kiireellisen sijoituksen hetkellä lapsen tilanteeseen liittyviä tekijöitä voidaan tunnistaa lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden laatimista päätöksistä?

AINEISTO JA ANALYYSI

Tutkimusaineistona toimivat sosiaalityöntekijöiden kirjaamat ja asiakastietojärjestelmään tallennetut päätösdokumentit kiireellisistä sijoituksista. Aineisto on ajalta 01.01.2019-31.05.2019 ja sisältää kaikki tuolla aikavälillä kyseisessä

lastensuojelun toimipisteessä tehdyt kiireellisen sijoituksen päätösdokumentit, eli yhteensä 56 kiireellisen sijoituksen päätösdokumenttia.

Aineisto analysoitiin teoriaohjaavan sisällönanalyysin keinoin, ja analyysi eteni Tuomen ja Sarajärven (2002, s. 93-99) esittelemän rungon mukaisesti. Hyödynsimme tässä käytäntötutkimuksessa Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen raportissa (3/2016, s.67) esiteltyjä sijoituksen taustasyitä, joista luonnostettiin taulukko kiireellisten sijoitusten taustasyistä. Aineistoon tutustumisen jälkeen taulukkoa muokattiin vastaamaan tutkimuksen aineiston tarpeita. Aineisto koodattiin taulukon avulla. Aineiston koodauksen jälkeen järjestimme samankaltaisten lapsen tai nuoren elämäntilanteiden mukaan tulokset ryhmiksi. Kukin näistä ryhmistä nimettiin aineistolähtöisesti niitä kuvaavalla tavalla.

TULOKSET

Aineistosta oli tunnistettavissa kuusi (6) ryhmää, jotka koodauksen sekä analyysiyksiköiden ryhmittelyn jälkeen sisälsivät toistuvasti samankaltaisia kiireellisen sijoituksen taustatekijöitä. Kaikista ryhmistä oli aineistonanalyysin jälkeen tunnistettavissa omat erityispiirteensä. Nämä ryhmät ovat:

1) Rajattomat nuoret, 2) Väkivaltaa kotona kokeneet lapset, 3) Vaille huolenpitoa jääneet lapset, 4) Neuropsykiatrisesti oireilevat/käytöshäiriöistä kärsivät lapset, 5) Lapsen psyykinen huonovointisuus ja 6) Vanhempien mielenterveys ja/tai päihdeongelmat.

Aineistosta suurimpana ryhmänä (19 lasta tai nuorta) erottui ryhmä, joka nimettiin ”rajattomiksi nuoriksi”. Kiinnostavaa on, että valtaosa tästä ”rajattomien nuorien” ryhmästä koostui 12-14 vuotiaista tytöistä, joita oli kiireellisesti sijoitettu kaiken kaikkiaan 11 kertaa. Yhteistä tähän ryhmään kuuluville ja kiireellisesti sijoitetuille lapsille ja nuorille oli kaveripiirin vaikutus käyttäytymiseen, joka näkyi esimerkiksi päihteidenkäytössä ja yöpoissaoloissa. Kaiken kaikkiaan ryhmistä oli havaittavissa tiettyjä ikään sekä sukupuoleen kytkeytyviä erityisyyksiä, joita rajattomien nuorien tyttöjen ohella esiintyi esimerkiksi psyykkisesti huonovointisten ryhmässä olevien poikien eristäytymiskehityksellä.

LÄHTEET

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2002). Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

THL tilastoraportti 23/2019. <http://um.fi/URN:NBN:fi-fe2019060418326>

